

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

165

Vragen van het lid **Bouali** (D66) aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *de ontbossing van de Amazone* (ingezonden 30 augustus 2019).

Antwoord van Minister **Kaag** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) (ontvangen 25 september 2019).

Vraag 1

Bent u bekend met de berichten «Buitenlanders willen onze Amazone plunderen»¹ en «Duurzaamheid is slechts een verhaaltje»²?

Antwoord 1

Ja

Vraag 2

Hoe duidt u het gegeven dat inheemse volkeren in Brazilië worden bedreigd als gevolg van illegale houtkap en mijnwerkers?

Antwoord 2

Het is zorgwekkend dat illegale houtkap en mijnbouw vaak een bedreiging vormen voor inheemse volkeren in Brazilië. De Nederlandse vertegenwoordigers in Brazilië benadrukken daarom in contacten met de Braziliaanse overheid steeds het belang van mensenrechten, bescherming van inheemse volkeren en bescherming van het milieu, en zijn daarover in gesprek met Braziliaanse en Nederlandse NGO's. De dialoog is erop gericht de Braziliaanse partijen te doordringen van de verbanden tussen politieke, economische en sociale aspecten, teneinde duurzaamheid te verbeteren. De Braziliaanse partijen dienen zelf actie te ondernemen ter verbetering van de situatie.

Vraag 3

Wat zijn de ontwikkelingen rondom de zogenaamde «Corredor Norte», waarbij spoorlijnen en geasfalteerde wegen de Amazone zullen doorkruisen voor sneller vervoer van soja?

¹ <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/buitenlanders-willen-onze-amazone-plunderen~b20c87e5/>

² <https://www.groene.nl/artikel/duurzaamheid-is-slechts-een-verhaaltje>

Antwoord 3

Brazilië investeert al jaren in de ontwikkeling van een corridor naar het noorden van Brazilië, de zogeheten «Corredor Centro-Norte», een modernisering en uitbereiding van haventerminals, spoor- en snelwegen, door de privatisering van publieke infrastructurele assets.

Vraag 4

Klopt het dat de afgelopen jaren vele extra havens in het Amazonegebied zijn gebouwd, onder andere voor de handel van soja naar het buitenland?

Antwoord 4

In de afgelopen jaren zijn extra havens en terminals voor de handel van soja in het Amazonegebied gebouwd.

Vraag 5

Welke activiteiten onderneemt de Nederlandse regering, zowel financieel als via diplomatieke posten, om de aanleg van de Corridor Norte en de aanleg van havens grenzend aan het Amazonegebied te ondersteunen? Welke samenwerking vindt hierbij plaats, op zowel politiek en ambtelijk als commercieel vlak?

Antwoord 5

De Nederlandse overheid heeft enkele jaren geleden via de Nederlandse vertegenwoordigingen in Brazilië de kansen die deze corridor biedt voor Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen onder de aandacht gebracht. De boodschap daarbij is altijd geweest dat de Nederlandse overheid zich richt op duurzame ontwikkeling, passend bij de wereldwijde aanpak van de Sustainable Development Goals. Nederlandse kennisbedrijven hebben in 2013 via een «Partners for International Business»-programma een verkennende voorstudie uitgevoerd, waarbij met name ook is gekeken naar het duurzamer gebruik van bestaande infrastructuur.

Kennisuitwisseling stond daarbij centraal. Zoals ik u eerder heb geïnformeerd in mijn Kamerbrief van 8 mei 2018 (kenmerk 26 485, nr. 290), organiseerde de ambassade in Brasilia medio 2016 een lunchbijeenkomst, specifiek over de duurzaamheidsaspecten van de «Corredor», met vertegenwoordigers van de Wereldbank en de Braziliaanse federale agentschappen voor respectievelijk water- en wegvervoer. Er is geen Nederlands overheidsgeld gebruikt voor de concrete ontwikkeling van de Corredor Centro-Norte.

Vraag 6 en 7

Zijn de bedrijven Arcadis, Boskalis en Damen Shipyards nog steeds betrokken bij de aanleg van de Corridor en sojehavens in Brazilië? Op welke wijze ondersteunt de Nederlandse ambassade deze bedrijven?

Klopt het dat onder andere de aanleg van wegen en havens bijdragen aan de ontbossing van de Amazone? Hoe duidt u het gegeven dat Nederlandse bedrijven betrokken zijn bij dit soort activiteiten?

Antwoord 6 en 7

Het is in algemene zin juist dat de aanleg van nieuwe infrastructuur vaak gepaard gaat met toenemende ontbossing, vanwege verbeterde toegang tot eerder onbereikbare gebieden. De Nederlandse overheid ondersteunt geen bedrijfsactiviteiten voor het daadwerkelijk ontwikkelen van de Corredor Centro-Norte, zoals eerder aangegeven in mijn brief van 8 mei 2018 (Kamerstuk 26 485, nr. 290) en in antwoord op Kamervragen (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2017–2018, nr. 2506). Het is mij voorts ook niet bekend dat Nederlandse bedrijven betrokken zouden zijn bij de aanleg van de Corredor Centro-Norte. Het kabinet verwacht van Nederlandse bedrijven dat zij maatschappelijk verantwoord ondernemen volgens de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen. Het is aan de bedrijven zelf om IMVO-risico's in kaart te brengen en maatregelen te treffen tegen mogelijke betrokkenheid bij misstanden. Tevens dienen zij zich te houden aan de Braziliaanse wet- en regelgeving, waar de Braziliaanse staat op toeziet. Daarnaast blijft het kabinet in gesprek met stakeholders over het tegengaan van ontbossing en het bevorderen van duurzame ontwikkeling.

Vraag 8

Wat is het afgelopen jaar gewijzigd in het Nederlandse beleid ten aanzien van steun aan projecten in de Amazone die ontbossing in de hand werken?

Antwoord 8

Er is geen sprake van gewijzigd Nederlands beleid t.a.v. projecten in de Amazone.

Vraag 9

Wat is de stand van zaken van de uitvoering van de motie-Bouali en De Groot over extra inzet op het tegengaan van ontbossing van het Amazoneregenwoud? Op welke wijze zet u zich in om te onderzoeken hoe ondersteuning mogelijk is van het initiatief van het Wereld Natuur Fonds om in 2020 ten minste een derde van de totale oppervlakte van de Amazone tot beschermd gebied te maken?

Antwoord 9

Mede naar aanleiding van de motie-Bouali en De Groot heeft Nederland de dialoog met Brazilië over klimaat, landbouw en het tegengaan van ontbossing geïntensiveerd. Tegelijk onderzoekt het kabinet op welke wijze Nederland een extra bijdrage zou kunnen leveren om de toenemende ontbossing in de Amazone terug te dringen. Dit najaar zal de Kamer daar per brief over worden geïnformeerd.

In dit kader zijn ook gesprekken gevoerd met het Wereld Natuur Fonds, zowel in Nederland als in Brazilië zelf. WWF Brazilië heeft in die gesprekken laten weten dat momenteel circa 54% van de Amazone in Brazilië reeds een vorm van beschermd status geniet. Hoofddoel in de ogen van WWF is niet om dit gebied uit te breiden, maar om maximaal in te zetten op het behouden van deze beschermde gebieden en illegale activiteiten die inbreuk maken op deze gebieden tegen te gaan. Daarnaast vindt in gebieden als de Cerrado (savanne-achtig terrein), die aan de Amazone grenzen, de laatste tijd veel grootschaliger ontbossing plaats. Ook daar richt het WWF zich nadrukkelijk op. Het kabinet zal bij het formuleren van activiteiten om ontbossing tegen te gaan ook breder kijken dan alleen de Amazone.

Vraag 10

Welke mogelijkheden ziet u om namens Nederland bij te dragen aan het initiatief van de G7 om financiële steun te bieden om ontbossing van de Amazone tegen te gaan?

Antwoord 10

Sinds de aankondiging van diverse internationale initiatieven voor hulpverlening aan de Amazone staat Nederland o.a. in contact met de Franse overheid over de uitvoering van het G7-initiatief en wordt bekeken of een Nederlandse bijdrage in dat kader opportuun zou zijn.